

ІНСТИТУЦІОНАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АНТИКРИЗОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇНИ

©2023 КОНДРАТЕНКО Н. О., ДОБРЯНСЬКИЙ О. І.

УДК 330.331.1
JEL: H12; H56

Кондратенко Н. О., Добрянський О. І. Інституціональне забезпечення антикризового регулювання економічної безпеки країни

У статті визначено проблеми та перспективи інституціонального забезпечення антикризового регулювання економічної безпеки України. Зазначено, що існуючий рівень економічної безпеки України, ускладнений війною, вимагає нових підходів до інституціонального забезпечення в частині антикризового управління та регулювання, здатного вирішити питання зменшення рівня корупції та тінізації економіки, що суттєво вплине на реалізацію наміру нашої країни стати членом Європейського Союзу. Відзначено, що інституціональне забезпечення антикризового регулювання економічної безпеки країни розглядається як складна комплексна система соціально-економічного розвитку та передбачає виконання відповідних заходів (організаційно-економічних, технологічних, профілактичних, контролюючих, захисних), які вживаються з метою нейтралізації негативно-го впливу на економічну безпеку держави. Встановлено, що однією із основних умов побудови дієвої системи інституціонального забезпечення антикризового регулювання економічної безпеки країни є запровадження регулярного моніторингу реалізації прийнятих раніше рішень, формування динамічної інформаційної структури інституціонального регулювання національної економіки та ліквідація наявних адміністративних бар'єрів та обмежень. Зроблено висновок, що однією з важливих умов формування ефективної системи інституціонального забезпечення антикризового регулювання економічної безпеки України є використання сучасних управлінських технологій у поєднанні із розвитком інституціонального середовища, яке охоплює сукупність найважливіших інституцій, формальних і неформальних інститутів та інституційні зміни, які спрямовані на підвищення якісних характеристик формальних і неформальних інститутів, що вже існують у сфері антикризового регулювання економічної безпеки. Запропоновано систему інституціонального забезпечення антикризового регулювання економічної безпеки країни, що передбачає комплексність вирішення проблем на всіх рівнях управління, оптимізацію антикризових заходів та вирівнювання умов господарювання та життєдіяльності людини, що, своєю чергою, дозволить вирішити питання щодо створення умов для розвитку бізнесу та соціальної сфери.

Ключові слова: інституціональне забезпечення, антикризове регулювання, економічна безпека, національна економіка.

Рис.: 2. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 15.

Кондратенко Наталія Олегівна – доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту і публічного адміністрування, Харківський національний університет міського господарства ім. О. М. Бекетова (вул. Маршала Бажанова, 17, Харків, 61002, Україна)

E-mail: 2123kondratenko@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3305-9570>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/1700644>

Добрянський Олег Іванович – кандидат економічних наук, начальник відділу митного оформлення митного поста, Київська митниця Державної митної служби (бульвар Вацлава Гавела, 8а, Київ, 03124, Україна)

E-mail: levlv@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3297-3571>

UDC 330.331.1
JEL: H12; H56

Kondratenko N. O., Dobryansky O. I. The Institutional Provision for Anti-Crisis Regulation of the Country's Economic Security

The article identifies problems and prospects of institutional provision for anti-crisis regulation of economic security of Ukraine. It is noted that the current level of economic security of Ukraine, complicated by the wartime, requires new approaches to institutional provision in terms of crisis management and regulation capable of solving the issue of reducing the level of corruption and shadowing the economy, which will significantly affect the implementation of our country's intention to become a member of the European Union. It is noted that institutional provision for anti-crisis regulation of economic security of the country is considered as a complex and integrated system of socioeconomic development and provides for the implementation of appropriate measures (organizational, economic, technological, preventive, controlling, and protective), which are taken to neutralize the negative impact on the economic security of the State. It is determined that one of the main conditions for building an effective system of institutional provision for anti-crisis regulation of economic security of the country is the introduction of regular monitoring of the implementation of previously adopted decisions, formation of a dynamic information structure of institutional regulation of the national economy and elimination of existing administrative barriers and restrictions. It is concluded that one of the important conditions for the formation of an efficient system of institutional provision for anti-crisis regulation of economic security of Ukraine is the use of modern management technologies in combination with the development of the institutional environment, which covers a set of important institutions, formal and informal institutions and institutional changes aimed at improving the qualitative characteristics of formal and informal institutions that already exist in the field of anti-crisis regulation of economic security. A system of institutional provision for anti-crisis regulation of economic security of the country has been proposed, which provides for the complexity of solving problems at all levels of management, optimization of anti-crisis measures and equalization of conditions for economic management and human life, which, in turn, will allow solving the issue of creating conditions for development of both business and social sphere.

Keywords: institutional provision, anti-crisis regulation, economic security, national economy.

Fig.: 2. **Tabl.:** 1. **Bibl.:** 15.

Kondratenko Nataliia O. – D. Sc. (Economics), Professor, Professor of the Department of Management and Public Administration, O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv (17 Marshala Bazhanova Str., Kharkiv, 61002, Ukraine)

E-mail: 2123kondratenko@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3305-9570>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/1700644>

Забезпечення економічної безпеки виступає одним із найважливіших завдань для будь-якої країни, що прагне забезпечити стійкий економічний розвиток, здатність ефективно протистояти внутрішнім і зовнішнім загрозам і небезпекам, стабільне функціонування національної економічної системи. Існуючий рівень економічної безпеки України, ускладнений війною, вимагає нових підходів до інституціонального забезпечення в частині антикризового управління та регулювання, здатного вирішити питання зменшення рівня корупції та тінізації економіки, що суттєво вплине на реалізацію наміру нашої країни стати членом Європейського Союзу.

Основний прояв кризових явищ для українського суспільства має певні соціально-економічні особливості, що пов'язані із прагненням до створення безпечних умов існування й організації управлінських структур, здатних це забезпечити.

Наразі економіка України проходить точку біфуркації, що пов'язано із військовою агресією РФ проти нашої держави. У зв'язку з цим проблема антикризового регулювання суб'єктів національної економіки стала однією з найбільш актуальних, що потребує формування та реалізації нових механізмів забезпечення економічної безпеки України. Водночас невирішеними залишаються питання інституціонального забезпечення антикризового регулювання економічної безпеки України.

Дослідженню окремих напрямів забезпечення економічної безпеки (ЕБ) присвячені роботи багатьох вітчизняних учених, серед яких: Л. Акімова, А. Лисачок [1], О. Белов [2], О. Власюк [3], Н. Кухарська [4], В. Проскура, С. Жуков [5], О. Тимошенко [6].

Питання формування системи антикризових заходів щодо подолання ризиків та загроз для національної економіки розглядалися в роботах Л. Вербівської, І. Судук [7], Н. Безрукової зі співавторами [8], Г. Соломіна [9] та ін.

Але проведений аналіз наукової літератури показав, що існуючі проблеми інституціонального забезпечення антикризового регулювання економічної безпеки України залишаються недостатньо вивченими та потребують більш детального опрацювання.

Метою статті є визначення проблем і перспектив інституціонального забезпечення антикризового регулювання економічної безпеки України.

Національна безпека України є запорукою сталого розвитку держави як складної соціально-економічної системи. Своєю чергою, головним елементом такої системи мають виступати конкретні принципи реалізації наявного інструментарію управління еко-

номічними процесами на засадах диференціації ризиків та уникнення загроз національній економічній системі [10].

Економічну безпеку держави розглядають у двох площинах [11]:

- ✦ *соціально-економічній* (загальногосподарській), яка стосується такого розвитку економіки країни, який спроможний забезпечити тривалий розвиток в умовах міжнародної конкуренції. У цій площині слід виділити окремі види економічної безпеки, а саме: соціальну, фінансову, сировинну, енергетичну, екологічну;
- ✦ *оборонно-військовій*, яка є явищем досить складним і багатовимірним та потребує визначення поняття економічної безпеки оборони як здатності держави (групи держав) до розвитку оборонно-військової галузі та нагромадження оборонно-економічного потенціалу.

Провідним напрямом розвитку будь-якої держави є забезпечення тісного взаємозв'язку між її розвитком і безпекою. Економічна безпека країни завжди пов'язана із її економічним розвитком. Якщо розглядати економічний розвиток у функціональному аспекті (тобто в коротко- та довгостроковому ринкових періодах), то можна виділити три основні його типи (табл. 1).

З огляду на це основним завданням забезпечення економічної безпеки країни є уникнення екстенсивного, а тем більше детенсивного типу розвитку, який формується під впливом кризових явищ, і прагнення до інтенсивного, здатного реалізовувати матеріальні та духовні інтереси людини, що формуються та розвиваються під впливом відповідних економічних і соціальних потреб.

Загалом, антикризове регулювання національної економіки визначається як процес цілеспрямованого впливу органів державного управління на упередження, недопущення та мінімізацію негативних наслідків кризових явищ з метою забезпечення сталого економічного розвитку [12].

Система антикризового управління та регулювання має діяти на макро-, мезо- та мікрорівнях, використовуючи всі наявні інструменти для реалізації антикризових процедур, у тому числі інституціональне забезпечення, яке формує такі ключові складові, як формальні та неформальні інститути та механізми регулювання.

Під інституціональним забезпеченням антикризового регулювання економічної безпеки країни розуміється сукупність методів, засобів та заходів

Типи економічного розвитку у функціональному аспекті

Економічний розвиток	<i>Екстенсивний</i> – економіка розвивається внаслідок механічного нарощування обсягів витрат ресурсів
	<i>Інтенсивний</i> – економіка розвивається внаслідок якісного вдосконалення технічних, технологічних, економічних та інших систем
	<i>Детенсивний</i> – відбувається погіршення технічного та технологічного рівнів виробництва, національна економічна система загалом деградує

нормативно-правового, організаційного, соціально-економічного та ціннісного характеру, спрямованих на ефективне функціонування всіх секторів національної економіки в рамках визначених повноважень, чинного законодавства та визначеного порядку їх дотримання в умовах воєнного стану.

Системний підхід до інституціонального забезпечення антикризового регулювання економічної безпеки передбачає врахування реального стану та перспектив розвитку національної економіки, формування оптимальних умов для забезпечення соціально-економічних і екологічних інтересів суспільства та необхідність адаптації до мінливих екзогенних і ендогенних факторів, що впливають на загальний рівень національної безпеки держави.

Базовими елементами інституціонального забезпечення антикризового регулювання економічної безпеки країни виступає інституціональне середовище, яке охоплює сукупність найважливіших інституцій, формальних і неформальних інститутів та інституційні зміни, які, своєю чергою, являють собою процес трансформації взаємопов'язаних формальних і неформальних інститутів, що визначають систему стимулів та забезпечують розвиток і трансформацію інституціонального середовища.

Сьогодні рівень розвитку інституціонального середовища значно впливає на економічні процеси завдяки підвищенню ефективності товарного і грошового обігу та надання суб'єктам ринку комплексу ринкових послуг, що створюють сприятливі умови для виробничої та господарської діяльності. Розгляд інституціонального середовища передбачає виділення інституціональних складових макроекономічного характеру, що впливають на ефективність господарської діяльності суб'єктів ринку, на підвищення конкурентоспроможності. Ці складові пов'язані з управлінням і регулюванням окремих сфер, галузей, видів економічної діяльності, економічних, суспільних відносин (науково-технічні, фінансові, інвестиційні, соціальні чинники та заходи щодо поліпшення управління, перебудови інститутів управління цими сферами) [13].

Щодо інституційних змін, причиною яких є невідповідність інституційного середовища потребам сучасного розвитку національної економіки, то вони

спрямовані на підвищення якісних характеристик формальних і неформальних інститутів, що вже існують у сфері антикризового регулювання економічної безпеки.

Якщо розглядати економічну безпеку держави в умовах воєнного стану, то необхідно відзначити, що вона складається з декількох рівнів правових актів: Конституції України, базових законів «Про основи національної безпеки України», «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики», статутних і галузевих законів, підзаконних нормативних актів, а також деяких політико-правових документів декларативного характеру.

Усі нормативно-законодавчі акти доцільно згрупувати в чотири групи [14]:

- 1) документи, що закладають правові основи національної економічної безпеки України;
- 2) документи, що регламентують галузевий розвиток із забезпечення безпеки;
- 3) документи, що регламентують стратегічний розвиток національної економічної безпеки України;
- 4) документи, що спрямовані на сталий розвиток національної економіки та суспільства.

Щодо антикризового регулювання економічної безпеки нашої держави, то сьогодні в адміністративному праві відсутнє законодавче ядро – спеціальний закон, який регулює цю сферу:

- ✦ основні принципи державного антикризового регулювання у сфері економічної безпеки;
- ✦ правове становище суб'єктів у галузі економічної безпеки;
- ✦ форми та методи державно-управлінської діяльності та реалізації виконавчої влади у сфері економічної безпеки;
- ✦ способи та порядок забезпечення законності в державному управлінні в галузі економічної безпеки [15].

Антикризова політика держави у сфері економічної безпеки повинна реалізовуватися на трьох рівнях:

- ✦ забезпечення економічної безпеки передусім у провідних галузях економіки;
- ✦ попередження та недопущення криз в економічно та соціально значущих сферах;
- ✦ зменшення негативних наслідків банкрутства підприємств, максимально повне задоволення інтересів їх співробітників і кредиторів.

Організаційне забезпечення антикризового регулювання економічної безпеки країни повинно мати концепцію, яка складається з: передумов, стратегії, основ, мети, напрямів, методів та механізмів (рис. 1).

Особливу увагу слід приділити таким напрямам організаційного забезпечення антикризового регулювання економічної безпеки країни, які пов'язані зі створенням умов для розвитку бізнесу та соціальної сфери:

- 1) формування ефективних інформаційних систем;
- 2) проведення аналізу стану рівня забезпечення економічної безпеки на всіх рівнях національного господарства України;
- 3) планування заходів із усунення недоліків щодо рівня забезпечення економічної безпеки країни;
- 4) розробка та впровадження дієвої системи запобігання корупції;
- 5) координація виконання рішень;
- 6) контроль за реалізацією рішень.

Організаційне забезпечення антикризового регулювання економічної безпеки країни має величезний вплив на стан розвитку національної економіки, але, як показує практика та умови сьогодення, економічна складова є не менш важливою, оскільки впровадження дієвої системи антикризового управління та регулювання потребують значних фінансових надходжень.

Система інституціонального забезпечення антикризового регулювання економічної безпеки передбачає комплексність вирішення проблем на всіх рівнях управління, оптимізацію антикризових заходів та вирівнювання умов господарювання та життєдіяльності людини (рис. 2).

Наявність значної кількості аспектів інституціонального забезпечення антикризового регулювання економічної безпеки обумовлює необхідність систематизації відповідних факторів:

- ✦ юридична підтримка та захист інтересів усіх учасників соціально-економічних відносин у країні, забезпечення безпеки всіх стейкхолдерів в умовах кризи;
- ✦ забезпечення захисту інформаційного простору, дотримання комерційної таємниці та ефективне інформаційне забезпечення всіх учасників соціально-економічних відносин;
- ✦ висока ефективність управлінських рішень, адекватність організаційної структури управління, кваліфікація фахівців відповідного профілю;
- ✦ ефективне використання всіх видів ресурсів для антикризового регулювання економічної безпеки країни;
- ✦ наявність у країні стійкої до загроз фінансової системи, достатній рівень фінансової незалежності.

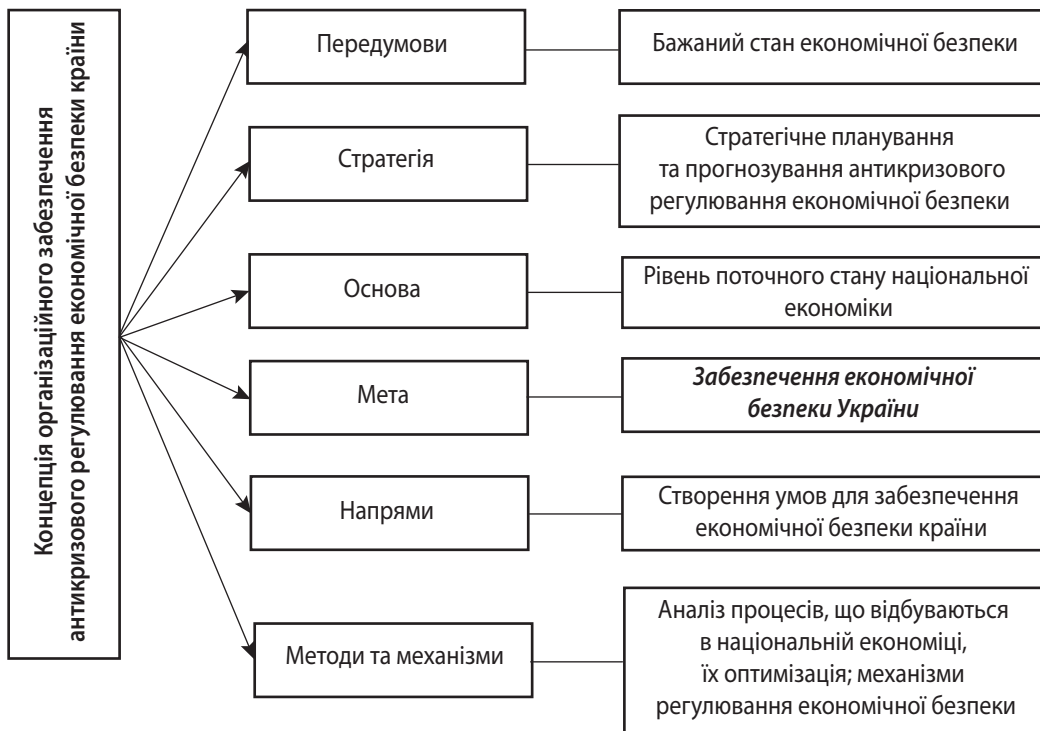

Рис. 1. Концептуальна схема організаційного забезпечення антикризового регулювання економічної безпеки країни

Джерело: авторська розробка.

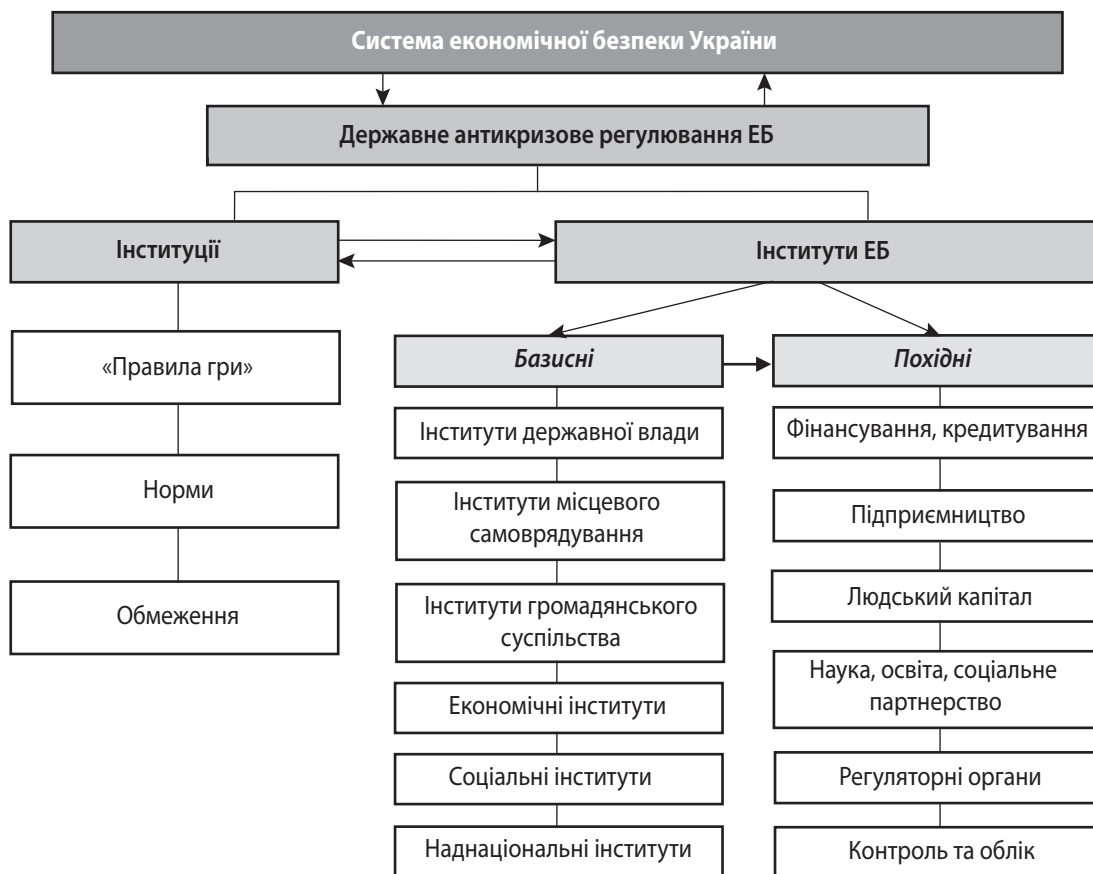

Рис. 2. Система інституціонального забезпечення антикризового регулювання економічної безпеки країни
 Джерело: авторська розробка.

Можна відмітити, що інституціональне забезпечення антикризового регулювання економічної безпеки країни розглядається як складна комплексна система соціально-економічного розвитку та передбачає виконання відповідних заходів (організаційно-економічних, технологічних, профілактичних, контролюючих, захисних), які вживаються з метою нейтралізації негативного впливу на економічну безпеку держави.

Проведення державою антикризових заходів, поза сумнівом, впливають на рівень економічної безпеки. Але сьогодні постає гостра необхідність вироблення єдиної політики на основі вдосконалення відповідних підсистем:

- ✦ підсистеми прийняття рішень (сукупність інституційно-правових принципів розподілу повноважень суб'єктів різних рівнів системи);
- ✦ інформаційно-правової (створення інституцій здійснення моніторингу державної політики у сфері економічної безпеки);
- ✦ мотиваційної (розробка правил і механізмів реалізації рішень).

Шляхами вирішення проблеми інституційного забезпечення антикризового регулювання економічної безпеки на сьогоднішній день є:

- ✦ удосконалення нормативно-правової бази;

- ✦ активізація фінансового регулювання;
- ✦ пріоритетність інноваційно-інвестиційного розвитку;
- ✦ оптимізація експорту;
- ✦ зростання обсягів національного виробництва;
- ✦ підвищення якості та безпечності вітчизняних товарів і послуг;
- ✦ упровадження програм енергоефективності та енергозбереження;
- ✦ державно-приватне партнерство.

Стратегічна мета антикризового регулювання економічної безпеки країн витікає з реалій і перспектив розвитку світової економіки в умовах глобальної постіндустріалізації. У зв'язку з цим сьогодні найважливішим питанням антикризового регулювання економічної безпеки є вирішення проблеми стабільності світової економічної системи та факторів впливу на рівень її зростання. Як показує світовий досвід, стабільність будь-якої економічної системи визначається передусім тим, наскільки ефективно суб'єкти економічного регулювання здатні вести боротьбу із перекосами її функціонування, виникнення яких обумовлено «вимогами» ринку та недосконалістю регуляторних впливів.

Однією із основних умов побудови дієвої системи інституціонального забезпечення антикризового регулювання економічної безпеки країни є запровадження регулярного моніторингу реалізації прийнятих раніше рішень, формування динамічної інформаційної структури інституціонального регулювання національної економіки та ліквідація наявних адміністративних бар'єрів і обмежень.

Економічна політика України має бути спрямована на усунення причин кризових явищ в економіці, зростання реальних доходів населення як головного інвестиційного ресурсу та ліквідацію системних загроз у всіх сферах економічної безпеки країни.

ВИСНОВКИ

Узагальнюючи все вищенаведене, можна зробити висновок, що однією із важливих умов формування ефективної системи інституціонального забезпечення антикризового регулювання економічної безпеки України є використання сучасних управлінських технологій у поєднанні із розвитком інституціонального середовища, яке охоплює сукупність найважливіших інституцій, формальних і неформальних інститутів та інституційні зміни, які спрямовані на підвищення якісних характеристик формальних і неформальних інститутів, що вже існують у сфері антикризового регулювання економічної безпеки.

Запропонована система інституціонального забезпечення антикризового регулювання економічної безпеки країни, яка передбачає комплексність вирішення проблем на всіх рівнях управління, оптимізацію антикризових заходів та вирівнювання умов господарювання та життєдіяльності людини, дозволить вирішити питання щодо створення умов для розвитку бізнесу та соціальної сфери.

Перспективою подальших досліджень має бути побудова антикризової моделі інтегрованої системи економічної безпеки в умовах посилення екзогенних загроз національній економіці країни. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Акімова Л. М., Лисачок А. В. Державне регулювання фінансово-економічної безпеки суб'єктів господарювання. *Публічне урядування*. 2017. № 5. С. 16–28. URL: <http://journals.maup.com.ua/index.php/public-management/article/view/562/932>
2. Белов О. Ф. Економічна безпека України: пріоритети та механізми забезпечення. URL: www.niss.gov.ua/book/belov/6.html
3. Власюк О. С. Теорія і практика економічної безпеки в системі науки про економіку. Київ, 2008. 48 с.
4. Кухарська Н. О. Загрози національній економічній безпеці України на сучасному етапі. *Бізнес Інформ*. 2017. № 4. С. 8–13. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2017-4_0_page-8_13.pdf
5. Проскура В. Ф., Жуков С. А. Формування засад забезпечення економічної безпеки на рівні держави, регіо-

ну, підприємства. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія економічна*. 2011. Вип. 2. С. 299–307. URL: <http://dspace.s.msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/1554/1/Проскура%20В.%20Ф%20%285%29.pdf>

6. Тимошенко О. В. Система економічної безпеки національної економіки та комплексний механізм її забезпечення. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Економіка і менеджмент»*. 2016. Вип. 18. С. 56–61. URL: <http://vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2016/18-2016/13.pdf>
7. Вербівська Л. В., Судук І. В. Стратегія забезпечення конкурентоспроможності підприємства та основні принципи її формування. *Молодий вчений*. 2017. № 10. С. 827–833. URL: [https://er.chdtu.edu.ua/bitstream/ChSTU/219/1/%E2%84%9610%20\(50\)%20-%205.pdf#page=55](https://er.chdtu.edu.ua/bitstream/ChSTU/219/1/%E2%84%9610%20(50)%20-%205.pdf#page=55)
8. Bezrukova N. et al. Digitalization as a Trend of Modern Development of the World Economy. *WSEAS Transactions on Environment and Development*. 2022. Vol. 18. P. 120–129. DOI: [10.37394/232015.2022.18.13](https://doi.org/10.37394/232015.2022.18.13)
9. Соломін Г. В. Забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємництва : навч. посіб. Дніпро : Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2018. 234 с.
10. Левковська Л. В., Добрянський О. І. Антикризовий пакет заходів як складова інтегрованої системи економічної безпеки країни. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 43. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-18>
11. Гайдай Т. В. Парадигма інституціоналізму: методологічний аспект : монографія. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2008. 296 с.
12. Олешко А. А. Антикризове регулювання національної економіки: теорія і практика: монографія. Ірпінь: Видавництво НУД ПСУ, 2012. 350 с.
13. Шевчук Ж. А., Федорчук Н. В. Проблеми розвитку інституціонального середовища в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство»*. 2016. Вип. 6. Ч. 3. С. 141–144.
14. Павліченко Є., Гузенко О. Нормативно-правове регулювання економічної безпеки України. *Адміністративне право і процес*. 2020. № 7. С. 169–174. DOI: <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.7.29>
15. Ортинський В. Аналіз нормативно-правової основи забезпечення економічної безпеки. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2016. № 855 : Юридичні науки. С. 4–12. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2017/aug/5623/vnulpurn20168553.pdf>

REFERENCES

Akimova, L. M., and Lysachok, A. V. "Derzhavne rehulivannia finansovo-ekonomichnoi bezpeky subiektiv hospodariuvannia" [State Regulation of Financial and Economic Safety of Subjects of Economic Activity]. *Publichne uriaduvannia*, no. 5 (2017): 16-28. <http://journals.maup.com.ua/index.php/public-management/article/view/562/932>

- Bezrukova, N. et al. "Digitalization as a Trend of Modern Development of the World Economy". *WSEAS Transactions on Environment and Development*, vol. 18 (2022): 120-129.
DOI: 10.37394/232015.2022.18.13
- Bielov, O. F. "Ekonomichna bezpeka Ukrainy: priorityty ta mekhanizmy zabezpechennia" [Economic Security of Ukraine: Priorities and Mechanisms of Provision]. www.niss.gov.ua/book/belov/6.html
- Haidai, T. V. *Paradyhma instytutsionalizmu: metodolohichnyi aspekt* [Paradigm of Institutionalism: Methodological Aspect]. Kyiv: VPTs «Kyivskiy universytet», 2008.
- Kukharska, N. O. "Zahrozy natsionalnoi ekonomichnoi bezpetsi Ukrainy na suchasnomu etapi" [Threats to the National Economic Security of Ukraine at the Current Stage]. *Biznes Inform*, no. 4 (2017): 8-13. https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2017-4_0-pages-8_13.pdf
- Lvkovska, L. V., and Dobrianskyi, O. I. "Antykryzovyi paket zakhodiv yak skladova intehrovanoi systemy ekonomichnoi bezpeky krainy" [Anti-Crisis Package of Measures as a Component of the Integrated System of Economic Security of the Country]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 43 (2022).
DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-18>
- Oleshko, A. A. *Antykryzove rehuliuвання natsionalnoi ekonomiky: teoriia i praktyka* [Anti-crisis Regulation of the National Economy: Theory and Practice]. Irpin: Vydavnytstvo NUD PSU, 2012.
- Ortynskiy, V. "Analiz normatyvno-pravovoi osnovy zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky" [Analysis of Legal Framework for Ensuring Economic Security]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politekhnika»*, no. 855 (2016): 4-12. <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2017/aug/5623/vnulpurn20168553.pdf>
- Pavlichenko, Ye., and Huzenko, O. "Normatyvno-pravove rehuliuвання ekonomichnoi bezpeky Ukrainy" [Regulatory Regulation of Economic Security of Ukraine]. *Administratyvne pravo i protses*, no. 7 (2020): 169-174.
DOI: <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.7.29>
- Proskura, V. F., and Zhukov, S. A. "Formuvannia zasad zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky na rivni derzhavy, rehionu, pidpriemstva" [Formation of the Foundations of Ensuring Economic Security at the Level of the State, Region, and Enterprise]. *Naukovyi visnyk Lvivskoho derzhavnogo universytetu vnutrishnikh sprav. Serii ekonomichna*, iss. 2 (2011): 299-307. <http://dspace-msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/1554/1/Проскура%20В.%20Ф%20%285%29.pdf>
- Shevchuk, Zh. A., and Fedorchuk, N. V. "Problemy rozvytku instytutsionalnoho seredovyscha v Ukraini" [Problems of Development of Institutional Are in Ukraine]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii «Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo»*, vol. 3, no. 6 (2016): 141-144.
- Solomin, H. V. *Zabezpechennia finansovo-ekonomichnoi bezpeky pidpriemnytstva* [Ensuring Financial and Economic Security of Entrepreneurship]. Dnipro: Dnipropetrovskiy derzhavnyi universytet vnutrishnikh sprav, 2018.
- Tymoshenko, O. V. "Systema ekonomichnoi bezpeky natsionalnoi ekonomiky ta kompleksnyi mekhanizm yii zabezpechennia" [The System of Economic Security of National Economy and Its Comprehensive Mechanism Support]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Serii «Ekonomika i menedzhment»*, iss. 18 (2016): 56-61. <http://vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2016/18-2016/13.pdf>
- Verbivska, L. V., and Suduk, I. V. "Stratehiia zabezpechennia konkurentospromozhnosti pidpriemstva ta osnovni pryntsypy yii formuvannia" [Forming the Competitive Strategy of an Enterprise and Its Basic Principles]. *Molodyivchenyi*, no. 10 (2017): 827-833. [https://er.chdtu.edu.ua/bitstream/ChSTU/219/1/%E2%84%9610%20\(50\)%20-%205.pdf#page=55](https://er.chdtu.edu.ua/bitstream/ChSTU/219/1/%E2%84%9610%20(50)%20-%205.pdf#page=55)
- Vlasiuk, O. S. *Teoriia i praktyka ekonomichnoi bezpeky v systemi nauky pro ekonomiku* [Theory and Practice of Economic Security in the System of Economic Science]. Kyiv, 2008.